(ההגהות אלפסי החדשים (ד. מוס ד)):

יט (נט) נ[יקבע] מָקוֹם (כה) לִתְפִלָּתוֹ, שֶׁלֹּא יְשַׁנֶּהוּ אִם לֹא לְצָרֶךְ. וְאֵין דַּי
ס בְּמַה שֶׁיִּקְבַּע לוֹ בֵּית הַכְּנֶסֶת לְהִתְפַּלֵּל, אֶלָּא גַּם בְּבֵית הַכְּנֶסֶת שֶׁקְּבוּעַ בָּהּ צָרִיךְ שֶׁיִּהְיֶה לוֹ (ס) מָקוֹם
(כו) קָבוּעַ: **כ** ע[יכנס] (סא) שְׁעוּר (כו) [כז] שְׁנֵי פְתָחִים וְאַחַר כָּךְ יִתְפַּלֵּל. יֵשׁ מְפָרְשִׁים פ שְׁעוּר שְׁנֵי פְתָחִים
דְּהַיְנוּ שְׁמוֹנָה טְפָחִים יִכָּנֵס לִפְנִים, שֶׁלֹּא יֵשֵׁב אֵצֶל הַפֶּתַח שֶׁנִּרְאֶה כְּמִשְׁאוֹי יְשִׁיבַת בֵּית הַכְּנֶסֶת, צ וּלְפִי
זֶה אִם יֵשׁ לוֹ מָקוֹם מְיֻחָד אֵצֶל הַפֶּתַח אֵין בְּכָךְ כְּלוּם. ק וְיֵשׁ מְפָרְשִׁים שֶׁהַטַּעַם מִפְּנֵי שֶׁמַּפְרִיט לַחוּץ
וְאֵינוֹ יָכוֹל לְכַוֵּן, וּלְפִי זֶה אִם אֵינוֹ פָּתוּחַ לִרְשׁוּת הָרַבִּים אֵין בְּכָךְ כְּלוּם. ר וְיֵשׁ מְפָרְשִׁים שֶׁלֹּא יְמַהֵר
לְהִתְפַּלֵּל מִיָּד כְּשֶׁנִּכְנָס, אֶלָּא (סב) יִשְׁהֶא שְׁעוּר שְׁנֵי פְתָחִים. וְנָכוֹן לָחוּשׁ לְכָל הַפֵּרוּשִׁים: **כא** ש[צריך]
(סג) שֶׁלֹּא יְהֵא דָּבָר חוֹצֵץ (סד) בֵּינוֹ וּבֵין הַקִּיר. וְדָבָר קָבוּעַ בְּגוֹן אָרוֹן (סה) וְתֵבָה אֵינָם חוֹצְצִים,
(וְלֹא חֲשִׁיב מְחִיצָה (סו) רַק בְּדָבָר גָּדוֹל שֶׁגָּבְהוֹ עֲשָׂרָה (סז) [כט] וְרָחְבּוֹ אַרְבָּעָה, אֲבָל דָּבָר קָטָן (סח) לֹא חֲשִׁיב
הֶפְסֵק) (אבודרהם דיני שמונה עשרה וארחות חיים (פ״ ס) בשם הראב״ד). וְכֵן בַּעֲלֵי חַיִּים אֵינָם חוֹצְצִים, אֶפִלּוּ ת אָדָם
אֵינוֹ חוֹצֵץ. הַגָּהָה: וְלִי נִרְאֶה דְּבַעֲלֵי חַיִּים חוֹצְצִים וְאָדָם אֵינוֹ חוֹצֵץ, וְכֵן נִרְאֶה סְבָרַת הַפּוֹסְקִים, וְאָפְשָׁר דְּנָפַל
טָעוּת בַּסְּפָרִים: **כב** א[יש] מִי שֶׁאוֹמֵר (סט) שֶׁיֵּשׁ לִיזָּהֵר מִלְּהִתְפַּלֵּל אֲחוֹרֵי שׁוּם אָדָם, וְטוֹב לָחוּשׁ לְדָבָרָיו:
כג ב[הִבָּדְלִים הַמַּצְרִיכִים אַף עַל פִּי שֶׁאֵינָם בּוֹלְטוֹת, (ע) אֵין נָכוֹן לְהִתְפַּלֵּל כְּנֶגְדָּם, וְאִם יִקְרֶה לוֹ לְהִתְפַּלֵּל
כְּנֶגֶד בֶּגֶד אוֹ כֹּתֶל (ל) מְצָיָר, יַעֲלִים עֵינָיו. הַגָּהָה: וְלָכֵן אָסוּר גַּם כֵּן לְצַיֵּר (עא) צִיּוּרִים בַּסְּפָרִים שֶׁמִּתְפַּלְּלִין בָּהֶם,

(ס״ק כא) דְּאִם הוּא כְּבָר הִתְפַּלֵּל, וְאֵינוֹ עוֹמֵד שָׁם
אֶלָּא לַעֲנוֹת הַקְּדִישִׁים וְהַקְּדֻשּׁוֹת מֵאוֹתָם שֶׁפּוֹרְסִים עַל שְׁמַע אוֹ
שְׁחוֹזְרִים כָּל הַתְּפִלָּה, עוֹסֵק בְּתוֹרָה וְאֵינוֹ חוֹשֵׁשׁ, וְכֵן מוּכָח מִלְּשׁוֹן הַגָּהָ
דְּמַיְירֵי דַּוְקָא בְּעִנְיָן שֶׁפּוֹרֵשׁ מִן הַצִּבּוּר וְכוּ׳, עַיֵּן שָׁם: **יט** (נט) יִקְבַּע
מָקוֹם. שֶׁכֵּן מָצִינוּ בְּאַבְרָהָם אָבִינוּ שֶׁקָּבַע מָקוֹם לִתְפִלָּתוֹ, כִּדְכְתִיב
(בראשית יט כז) ׳וַיַּשְׁכֵּם אַבְרָהָם בַּבֹּקֶר אֶל הַמָּקוֹם אֲשֶׁר עָמַד שָׁם אֶת פְּנֵי
ה״ וְגוֹ׳. וְגַם כְּשֶׁמִּתְפַּלֵּל בְּבֵיתוֹ (מט) יִקְבַּע מָקוֹם שֶׁלֹּא יְבַלְבְּלוּהוּ בְּנֵי
הַבַּיִת: (ס) מָקוֹם קָבוּעַ. וְתוֹךְ אַרְבַּע אַמּוֹת (מט) חָשׁוּב מָקוֹם אֶחָד,
דְּאִי אֶפְשָׁר לְצַמְצֵם: **כ** (סא) שְׁעוּר שְׁנֵי פְתָחִים. עַיֵּן בְּב״ח (ס״ג)
שֶׁכָּתַב דְּצָרִיךְ לַעֲשׂוֹת עֲזָרָה לִפְנֵי בֵּית הַכְּנֶסֶת דֶּגֶמֶת הָאוּלָם שֶׁהָיָה לִפְנֵי
הַהֵיכָל, וְהָאֲרִיךְ לְפָרֵשׁ בָּזֶה הַמַּאֲמָר דִּשְׁעוּר שְׁנֵי פְתָחִים, וְכֵן כָּתַב הַמָּגֵן
אַבְרָהָם (ס״ק לה). וְכֵן נָהֲגוּ כְּהַיּוֹם בְּכָל מָקוֹם, וְעַל כֵּן טוֹב לְהַדֵּר
לְכַתְּחִלָּה שֶׁלֹּא לְהִתְפַּלֵּל בָּעֲזָרָה כִּי אִם בְּבֵית הַכְּנֶסֶת: (סב) יִשְׁהֶה
שְׁעוּר וְכוּ׳. כְּדֵי שֶׁתִּתְיַשֵּׁב דַּעְתּוֹ עָלָיו וְיִתְפַּלֵּל בְּכַוָּנָה, כִּי כְּשֶׁיִּתְפַּלֵּל
תֵּכֶף בְּכְנִיסָתוֹ פִּתְאוֹם אֵין דַּעְתּוֹ מְיֻשֶּׁבֶת עָלָיו. (נ) מִכְּבְדִין בְּפָתַח בֵּית
הַכְּנֶסֶת שֶׁיִּכָּנֵס הַגָּדוֹל תְּחִלָּה, הוֹאִיל וְרָאוּי לִמְזוֹזָה: **כא** (סג) שֶׁלֹּא יְהֵא
דָּבָר חוֹצֵץ. שֶׁנֶּאֱמַר (ישעיה לח ב) ׳וַיָּסֹב חִזְקִיָּהוּ פָּנָיו אֶל הַקִּיר וַיִּתְפַּלֵּל׳,
(נא) וּמִכָּל מָקוֹם אֵין זֶה אֶלָּא לְמִצְוָה מִן הַמֻּבְחָר, וְלֵית בֵּיהּ אִסּוּרָא
כְּשֶׁצָּרִיךְ לְכָךְ מִצַּד דְּחַק הַמָּקוֹם, עַל כֵּן אִם אִי אֶפְשָׁר בְּקַלּוּת לְהִתְפַּלֵּל
בְּעִנְיָן אַחֵר כְּגוֹן לְפָעָמִים שֶׁמִּתְפַּלְּלִין בְּעֲשָׂרָה בְּאֵיזֶה חֶדֶר וְאִי אֶפְשָׁר
לְכָל אָדָם לַעֲמֹד בְּלִי חֲצִיצָה לַכֹּתֶל, אַל יְעַכֵּב הַתְּפִלָּה בִּשְׁבִיל זֶה לֵילֵךְ
לְחֶדֶר אַחֵר לְהִתְפַּלֵּל. וּמִכָּל מָקוֹם יַעֲצִים עֵינָיו אוֹ יִתְפַּלֵּל מִתּוֹךְ הַסִּדּוּר
וְלֹא יַבִּיט לַחוּץ, כְּדֵי שֶׁלֹּא יָבֹא לִידֵי בִּטּוּל כַּוָּנָה עַל יְדֵי דָּבָר הַחוֹצֵץ
שֶׁלְּפָנָיו: (סד) בֵּינוֹ וּבֵין הַקִּיר. וַאֲפִילּוּ אִם הוּא רָחוֹק מִן הַקִּיר
(נב) שֶׁעוֹמֵד בְּאֶמְצַע בֵּית הַכְּנֶסֶת, גַּם כֵּן יֵשׁ לִזָּהֵר שֶׁלֹּא יָחֵץ בֵּינוֹ לַקִּיר.

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

כ [כז] **שְׁנֵי פְתָחִים.** עַיֵּן בְּבֵאוּר הֵיטֵב. וְעַיֵּן בְּרַכֵּי יוֹסֵף (סק״ז) שֶׁהֵבִיא דִּבְרֵי
הַמְּדָרֵשׁ פְּרָשַׁת כִּי תָבוֹא (דב״ר ז ב) מִבְּאֵר הַפְּרוּשׁ הָרִאשׁוֹן שֶׁבְּשֻׁלְחָן עָרוּךְ, שֶׁיֵּשׁ לוֹ לִכְנֹס דֶּלֶת
לִפְנִים מִדֶּלֶת כוּ׳, עַיֵּן שָׁם. **כא** [כט] **וְרָחְבּוֹ אַרְבָּעָה.** עַיֵּן בְּאֵר הֵיטֵב. וּמַה שֶּׁכָּתַב בְּשֻׁלְחָן
עָרוּךְ (סכ״ב) שָׁטוּב לְחוּשׁ שֶׁלֹּא לְהִתְפַּלֵּל אַחֲרֵי שׁוּם אָדָם, הַפְּרִי חָדָשׁ חוֹלֵק וְהוֹכִיחַ מֵהַשַּׁ״ס (כז.)
דְּמָתַר, וְלָכֵן הַנִּזְהָר הָיָה לֵיהּ כְּפָשׁוּט מִן הַדָּבָר וְעוֹשֶׂה שְׁנֹרָא הִדְיוֹט, עַיֵּן שָׁם. וְאֵין זֶה מִכְרָח
כְּיוָן דְּשָׁב וְאַל תַּעֲשֶׂה הוּא שֶׁאֵין לוֹ לְבַטֵּל מִשּׁוּם זֶה לְהִתְפַּלֵּל עִם הַצִּבּוּר, וּבָזֶה גַּם הַמְחַבֵּר מוֹדֶה:

בְּאֵר הֵיטֵב

יט (כה) **לִתְפִלָּתוֹ.** גַּם כְּשֶׁמִּתְפַּלֵּל בְּבֵיתוֹ יִקְבַּע מָקוֹם שֶׁלֹּא יְבַלְבְּלוּהוּ בְּנֵי הַבַּיִת:
(כו) **קָבוּעַ.** וְתוֹךְ אַרְבַּע אַמּוֹת חָשִׁיב מָקוֹם אֶחָד, דְּאִי אֶפְשָׁר לְצַמְצֵם. מָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק
לח): **כ** (כז) **שְׁנֵי פְתָחִים.** מִכְּבְדִין בְּפָתַח בֵּית הַכְּנֶסֶת שֶׁיִּכָּנֵס הַגָּדוֹל תְּחִלָּה הוֹאִיל וְרָאוּי
לְמִזּוּזָה. שַׁ״ס בְּרָכוֹת (מז.): **כא** (כמ) **וְתֵבָה.** וְכָתַב בֵּית יוֹסֵף (ד״ה וצריך) וְהוּא הַדִּין מִטָּה
דְּיֵדָן הָעֲשׂוּיָה לְשָׁכִיבָה מִקְּרֵי קָבוּעַ. וְהַב״ח (סי״ד) חוֹלֵק עָלָיו וְסָבִירָא לֵיהּ דְּלֹא מִקְּרֵי קָבוּעַ
דְּלִפְעָמִים נוֹטְלָהּ וּמַעֲמִידָהּ בְּמָקוֹם אַחֵר, וְהוֹסִיף כֵּן מִתּוֹסְפוֹת (ברכות ה: ד״ה שלא), עַיֵּן שָׁם.
וְהַמָּגֵן אַבְרָהָם (ס״ק לח) סוֹתֵר הוֹכָחָתוֹ עַיֵּן שָׁם, וְהַפְּרִי חָדָשׁ הִסְכִּים עִם הַב״ח דְּלֹא כְּמָגֵן
אַבְרָהָם, עַיֵּן שָׁם. וְלִי נִרְאֶה אִם הוּא רָחוֹק מִן הַקִּיר (נב) שֶׁעוֹמֵד בְּאֶמְצַע בֵּית הַכְּנֶסֶת, גַּם כֵּן יֵשׁ לִזָּהֵר מִשֶּׁיָּחֵץ בֵּינוֹ לַקִּיר.

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(מא) מָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק לג): **כ** (נ) ש״ס (ברכות מז.): (מב) מָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק לח): **יט** (מג) מָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק לג): **כ** (נ) ש״ס (ברכות מז.): (מב) מָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק לח):
כא (מד) ט״ז (סק״ו) וְהַגְּרַ״ז (ס״כ) וּמָגֵן גִּבּוֹרִים (אלף המגן ס״ק כה): (מה) מָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק לח): (מו) בֵּית יוֹסֵף (ד״ה וצריך) וּמָגֵן אַבְרָהָם (שם) וּמֵאֲמַר מָרְדְּכַי (ס״ק כד) וּמַשָּׂה יְהוּדָה (סק״ד): (מז) בַּ״ח (סי״ד) וְט״ז (שם) וּפְרִי חָדָשׁ: (מח) הַמָּגֵן גִּבּוֹרִים (שם) וּשְׁאָרֵי פּוֹסְקִים דְּלֹא כְּמָגֵן אַבְרָהָם (שם) שֶׁמְּפַקְפֵּק בָּזֶה: (מט) מָגֵן אַבְרָהָם (שם)
כג (מ) בֵּית יוֹסֵף (ד״ה וצריך) וּמָגֵן אַבְרָהָם (שם) וּמֵאֲמַר מָרְדְּכַי (ס״ק כד) וּמַשָּׂה

לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: **א]** ובשו״ע הרב (ס״כ) סתם כהדעה שמיטות שלנו אינן חוצצות. **ב]** ובשו״ע הרב (ס״כ) סתם כהשו״ע שדבר קטן אינו חשוב הפסק.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

הִלְכוֹת תְּפִלָּה סִימָן צ צא

שֶׁלֹּא תִּתְבַּטֵּל הַכַּוָּנָה (מרדכי ריש פרק כל הצלמים (סי׳ תתמז)). אֲבָל בְּגָדִים שֶׁמְּצַיֵּר עֲלֵיהֶם דִּבְרֵי (נ"ל) תְּפִלּוֹת, (עב) אֲפִלּוּ לִישֵׁב עֲלֵיהֶם בְּבֵית הַכְּנֶסֶת, אָסוּר (תשובת הרא״ש כלל ה׳ סימן ב׳): **כד** [ג]**לֹא יִתְפַּלֵּל** (עג) **בְּצַד רַבּוֹ** (עד) **וְלֹא אֲחוֹרֵי רַבּוֹ** (עה) **וְלֹא לְפָנָיו,** יֵשׁ אוֹמְרִים דְּכָל זֶה לֹא מַיְרֵי אֶלָּא לְהִתְפַּלֵּל בְּיָחִיד, אֲבָל בְּצִבּוּר אִם כָּךְ הוּא סַדָּר יְשִׁיבָתוֹ (עו) אֵין לָחֹשׁ אִם מִתְפַּלֵּל לְפָנָיו אוֹ אֲחֹרָיו, (בית יוסף (ד״ה ולפ״ז) בשם מהר״י אבוהב (על הטור ד״ה וטפס) ואהל מועד (לרך ג ס״ז)) *(וְאַף עַל פִּי (עז) שָׁטוּב לְהַחֲמִיר, (עח) הַמִּנְהָג לְהָקֵל). [ד]**אִם הָרְחִיק** (עט) **אַרְבַּע אַמּוֹת,** (נ) **מֻתָּר.** (פ) (וְעַיֵּן בְּיוֹרֶה דֵּעָה סִימָן רמ״ב סָעִיף ט״ז): **כה** [ה]**תַּלְמִיד חָבֵר מֻתָּר לְהִתְפַּלֵּל** (פא) **אֲחוֹרֵי** (נג) **רַבּוֹ: כו** [ו]**כָּל מָקוֹם שֶׁאֵין קוֹרִין בּוֹ קְרִיאַת שְׁמַע, אֵין מִתְפַּלְּלִים בּוֹ. וּכְשֶׁם שֶׁמַּרְחִיקִים מִצּוֹאָה וּמֵי רַגְלַיִם וְרֵיחַ רַע וּמִן הַמֵּת וּמֵרְאִית הָעֲרָוָה לִקְרִיאַת שְׁמַע, כָּךְ (פב) מַרְחִיקִים לִתְפִלָּה: **כז** הָיָה עוֹמֵד (פג) **בִּתְפִלָּה** [ז]**וְהִשְׁתִּין תִּינוֹק בְּבֵית הַכְּנֶסֶת,** [*] (פד) **יִשְׁתֹּק עַד שֶׁיְּבִיאוּ מַיִם לְהָטִיל עַל הַמֵּי רַגְלַיִם,** [א]**אוֹ יְהַלֵּךְ לְפָנָיו אַרְבַּע אַמּוֹת אוֹ לְצִדָּדָיו אוֹ יֵצֵא מִבֵּית הַכְּנֶסֶת וְיִגְמֹר תְּפִלָּתוֹ.** הַגָּהּ: (פה) וְיוֹתֵר טוֹב לַיֵּלֵךְ לְמָקוֹם אַחֵר וְלֹא לִשְׁתֹּק, שֶׁמָּא יִשְׁהֶה כְּדֵי לִגְמֹר אֶת כֻּלָּהּ (פו) וְיִצְטָרֵךְ לַחֲזֹר לָרֹאשׁ (בית יוסף (ד״ה ולמרן שיבא) בשם רוקח סימן (רכ״ד) [שכ״ד] ועיין לעיל סימן ע״ט (ס״ק)):

ג בְּרָכוֹת כ״ז (ע״ב).
ד רַבֵּנוּ יוֹנָה (יח: ד״ה אל) וְהָרא״ש (פ״ד סי׳ ה). ה שָׁם בַּגְּמָרָא.
ו רַמְבַּ״ם פֶּרֶק ד׳ מֵהִלְכוֹת תְּפִלָּה (ה״ח).
ז רוֹקֵחַ (סי׳ שכד).

צא שֶׁיֵּאָזֵר מָתְנָיו וִיכַסֶּה רֹאשׁוֹ בִּשְׁעַת תְּפִלָּה. וּבוֹ ו׳ סְעִיפִים:

א בְּרָכוֹת כ״ד (ע״ב) וכ״ה (ע״א).

א [א]**הָיְתָה טַלִּית חֲגוּרָה עַל מָתְנָיו לְכַסּוֹתוֹ מִמְּתְנָיו וּלְמַטָּה, אָסוּר לְהִתְפַּלֵּל** (א) **עַד** (ב) **שֶׁיְּכַסֶּה לִבּוֹ.**

בְּאֵר הֵיטֵב

בֵּית הַכְּנֶסֶת נֶגֶד פָּנָיו שֶׁל אָדָם, אֶלָּא לְמַעְלָה מִקּוֹמַת אִישׁ. מָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק לז). אָסוּר לְהִתְפַּלֵּל כְּנֶגֶד הַמַּרְאָה אֲפִלּוּ אֵם עֵינָיו סְתוּמוֹת. הֶרְדֵּ״ז חֵלֶק (א׳) [ד׳] סִימָן (ק״ר) [ק״ז] (א׳ קנח) וּכְפִי מָה שֶׁפָּרַשׁ הַשִּׁירֵי כְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה (הגב״י סק״ח), עַיֵּן שָׁם: (נ"ל) **תְּפִלּוּת.** וַאֲפִלּוּ בְּבֵיתוֹ אָסוּר. ט״ז (סק״ו) עַיֵּן שָׁם: **כד** (נב) **מֻתָּר.** אֲפִלּוּ לִפְנֵי רַבּוֹ. ב״ח (סט״ו) דַּרְכֵי משֶׁה (אות ה) שֶׁ״ך בְּיוֹרֶה דֵּעָה סִימָן רמ״ב (סק״ל) מָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק לח) עוֹלַת תָּמִיד (ס״ק כה), וּדְלָא כְּבֵית יוֹסֵף (ד״ה ומ״ש ולא יתפלל) שֶׁ״ך שָׁם (ס״ק כט) מָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק לט):

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

זֶה (נמ) שֶׁלֹּא לְצַיֵּר בְּכֹתֶל בֵּית הַכְּנֶסֶת צִיּוּרִים נֶגֶד פָּנָיו שֶׁל אָדָם אֶלָּא לְמַעְלָה מִקּוֹמַת אִישׁ. אָסוּר לְהִתְפַּלֵּל כְּנֶגֶד הַמַּרְאָה דְּמֵיחֲזֵי כְּמִשְׁתַּחֲוֶה לְבָבוּאָה שָׁלוּ, וְהֵינוּ אַף בְּעֵינַיִם סְתוּמוֹת, דְּבִפְתוּחוֹת בְּלָאו הָכִי אָסוּר מִשּׁוּם בִּטּוּל כַּוָּנָה. אַחֲרוֹנִים: **(עב) אֲפִלּוּ לֵישֵׁב עֲלֵיהֶם וְכוּ׳.** (נט) שֶׁנֶּאֱמַר (דברים ז כו) 'וְלֹא תָבִיא תוֹעֵבָה אֶל בֵּיתֶךָ', (ס) וַאֲפִלּוּ בְּבֵיתוֹ אָסוּר: **כד (עג) בְּצַד רַבּוֹ.** כִּי הוּא יֵהָרֵא שֶׁמַּרְאֶה שֶׁהוּא שָׁוֶה לְרַבּוֹ, וְרַבּוֹ (סמ) הֵינוּ שֶׁרֹב חָכְמָתוֹ הֵימֶנּוּ (סב) אוֹ גְּדוֹל הַדּוֹר. כְּתַב הַחַיֵּי אָדָם (ח״א כלל כב ס״ו) נִרְאֶה לִי דְּהוּא הַדִּין אֲבִיו: **(עד) וְלֹא אֲחוֹרֵי רַבּוֹ.** (סג) דְּמֵיחֲזֵי נְמֵי כְּיֵהָרֵא. וְיֵשׁ אוֹמְרִים שֶׁנִּרְאֶה כְּמִשְׁתַּחֲוֶה לְרַבּוֹ בִּתְפִלָּתוֹ. וְיֵשׁ אוֹמְרִים מִפְּנֵי שֶׁהוּא מְצַעֵר לְרַבּוֹ, דְּשָׁמָּא יִצְטָרֵךְ לִפְסֹעַ שְׁלֹשׁ פְּסִיעוֹת לְאֲחֹרָיו בְּעוֹד שֶׁהוּא יִתְפַּלֵּל וְיִצְטָרֵךְ לְהַמְתִּין עָלָיו: **(עה) וְלֹא לְפָנָיו.** בְּקַל וָחֹמֶר, דְּזֶה וַדַּאי הוּא בִּזָּיוֹן לְרַבּוֹ שֶׁעוֹמֵד בַּאֲחוֹרָיו נֶגְדּוֹ: **(עו) אֵין לָחֹשׁ וְכוּ׳.** שֶׁהַכֹּל יוֹדְעִין שֶׁמָּקוֹם זֶה מְיֻחָד לָרַב וְזֶה לַתַּלְמִיד וְלֵית בֵּיהּ מִשּׁוּם יֵהָרֵא אוֹ כְּמִשְׁתַּחֲוֶה לוֹ: **(עז) שָׁטוּב לְהַחֲמִיר.** (סה) הֵינוּ לָחֹשׁ לַטַּעַם הַשְּׁלִישִׁי הַנַּ״ל מִפְּנֵי שֶׁנִּרְאֶה כִּמְצַעֵר לְרַבּוֹ דִּלְפִי זֶה יֵשׁ לְהַחְמִיר גַּם בְּצִבּוּר לְאַחֲרָיו: **(עח) הַמִּנְהָג לְהָקֵל.** עַיֵּן בְּבָאוּר הֲלָכָה (ד״ה ואע״פ) דְּמִכָּל מָקוֹם טוֹב לְכַתְּחִלָּה כְּשֶׁקּוֹבֵעַ לוֹ מָקוֹם מֵאֲחוֹרֵי רַבּוֹ, שֶׁיַּרְחִיק כְּשִׁעוּר אַרְבַּע אַמּוֹת וְשָׁלֹשׁ פְּסִיעוֹת כְּדֵי שֶׁלֹּא יְצַעֵר לְרַבּוֹ: **(עט) אַרְבַּע אַמּוֹת מֻתָּר.** דְּרִשׁוּת אַחֶרֶת הִיא. וְעַיֵּן בְּפִרְי מְגַדִּים (א״א ס״ק לח) שֶׁכָּתַב בְּשֵׁם הַפְּרִי חָדָשׁ דִּלְפָנָיו סַגִּי בְּאַרְבַּע אַמּוֹת מְצֻמְצָמוֹת, אֲבָל לַאֲחוֹרֵי רַבּוֹ בְּעִינַן אַרְבַּע אַמּוֹת וְשָׁלֹשׁ פְּסִיעוֹת כְּדֵי שֶׁיְּהֵיהּ יוֹכֵל רַבּוֹ לִפְסֹעַ שָׁלֹשׁ פְּסִיעוֹת לְאֲחֹרָיו וְלֹא יְצְטָרֵךְ לְהַמְתִּין עָלָיו, וּבְתוֹךְ אַרְבַּע אַמּוֹתָיו הֲלָא אָסוּר לִפְסֹעַ כְּדִלְקַמָּן בְּסִימָן ק״ב (ס״ה). עוֹד כָּתַב דִּבְתוֹךְ הָאַלְמְעֹרָע מֻתָּר אֲפִלּוּ בְּסָמוּךְ, דִּרְשׁוּתָא אַחֲרִיתָא הוּא: **(פ) וְעַיֵּן בְּיוֹרֶה דֵּעָה וְכוּ׳.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר דְּשָׁם נִתְבָּאֵר דִּרְחוֹק אַרְבַּע אַמּוֹת מוֹעִיל אֲפִלּוּ אִם רַבּוֹ לַאֲחוֹרָיו, וְכֵן כָּתְבוּ הָאַחֲרוֹנִים: **כה (פא) אֲחוֹרֵי רַבּוֹ.** וְהוּא הַדִּין בְּצַד רַבּוֹ, אֲבָל לְפָנָיו רַבּוֹ (סה) אָסוּר: **כו (פב) מַרְחִיקִים לִתְפִלָּה.** (פו) וְהוּא הַדִּין לְתַלְמוּד תּוֹרָה וְכָל דִּבְרֵי קְדֻשָּׁה: **כז (פג) בִּתְפִלָּה.** וְהוּא הַדִּין בִּקְרִיאַת שְׁמַע וּשְׁאָר דִּבְרֵי קְדֻשָּׁה וּכְמוֹ שֶׁכָּתַבְנוּ לְמַעְלָה, וְנָקֵט תְּפִלָּה לִרְבוּתָא דְּבָזֶה גַּם כֵּן צָרִיךְ לֵילֵךְ לְפָנָיו אַרְבַּע אַמּוֹת וְלֹא אָמְרִינַן כֵּיוָן שֶׁהוּא עוֹמֵד כְּבָר בִּתְפִלָּה אֵין צָרִיךְ לְהַרְחִיק: **(פד) יִשְׁתֹּק וְכוּ׳.** דְּכָל זֶה לֹא מִיקְרֵי הָפְסֵק, אֲבָל (פה) אָסוּר לְהַפְסִיק בְּדִבּוּר לְהָבִיא לוֹ מַיִם, כֵּיוָן דְּאָסוּר מֵי רַגְלַיִם אֵינוֹ אֶלָּא מִדְּרַבָּנָן וְגַם יֵשׁ אוֹמְרִים דְּאֵין צָרִיךְ לְהַרְחִיק בָּזֶה כְּלָל, עַל כֵּן אֲפִלּוּ אִם גַּם אֲחֵרִים עוֹמְדִים בְּתוֹךְ הָאַרְבַּע אַמּוֹת שֶׁל הַמֵּי רַגְלַיִם וּמִתְפַּלְּלִים אֵין לוֹ לְהַפְסִיק בְּדִבּוּר בִּשְׁבִילָם לְהוֹדִיעָם. וְאִם תִּינוֹק טָנַף צוֹאָה בְּבֵית הַכְּנֶסֶת בְּאֶמְצַע תְּפִלָּה וַאֲחֵרִים עוֹמְדִים שָׁם וּמִתְפַּלְּלִים וְאֵינָם יוֹדְעִים מִזֶּה, אִם לוֹ לְהַפְסִיק בְּדִבּוּר בִּשְׁבִילָם לְהוֹדִיעָם. אַף אֲפָשָׁר בְּעִנְיָן אֶחָד לְהוֹדִיעָם אֶלָּא בְּדִבּוּר, מַהוּ לְהַפְסִיק בְּדִבּוּר לְהַצִּילָם מֵאִסּוּר דְּאוֹרַיְתָא, דְּמוּטָב שֶׁיֵּעָשֶׂה הוּא אִסּוּר קַל דְּהֵינוּ אִסּוּר דְּרַבָּנָן לְהַפְסִיק בִּתְפִלָּה מִשֶּׁיֵּעָשׂוּ אֲחֵרִים אִסּוּר דְּאוֹרַיְתָא לְהִתְפַּלֵּל בְּמָקוֹם מְטֻנָּף. וּכְבָר נִתְבָּאֵר לְעֵיל בְּסִימָן ע״ט בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (סק״ג) וּבְאוּר הֲלָכָה (ד״ה ומלפניו) הָאֲפָנִים שֶׁהֵם מִדְּאוֹרַיְתָא בָּזֶה. וְדַוְקָא אִם אֵין לוֹ בַּמֶּה לְכַסּוֹת, אֲבָל אִם יֵשׁ לוֹ בַּמֶּה לְכַסּוֹת בֵּין בְּצוֹאָה וּבֵין בְּמֵי רַגְלַיִם אָסוּר לְהַפְסִיק וַאֲפִלּוּ לָזוּז מִמְּקוֹמוֹ אִם אֵין מַגִּיעַ לוֹ הֶרְיַח רַע: **(פה) וְיוֹתֵר טוֹב.** כָּתַב הַחַיֵּי אָדָם (שם כלל כה ס״ו) אִם מִתְיָרֵא שֶׁמָּא יִשְׁהֶה כְּדֵי לִגְמֹר אֶת כֻּלּוֹ וְאִי אֶפְשָׁר לוֹ לְהָרְחִיק אַרְבַּע אַמּוֹת, כְּגוֹן שֶׁאִי אֶפְשָׁר לוֹ לַעֲבֹר נֶגֶד הַמִּתְפַּלֵּל, יִסְמֹךְ עַל הָרַשְׁבָּ״א (כב: ד״ה היה) דְּסָבִירָא לֵיהּ דְּמֻתָּר לְהִתְפַּלֵּל כֵּיוָן שֶׁכְּבָר הוּא עוֹמֵד בִּתְפִלָּה, וְאִסּוּר מֵי רַגְלַיִם דְּרַבָּנָן: **(פו) וְיִצְטָרֵךְ.** עַיֵּן לְעֵיל בְּסִימָן ע״ח בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה סָעִיף קָטָן ה׳ דִּבְבִרְכַת קְרִיאַת שְׁמַע אִם נִזְדַּמֵּן כֵּן, וְכֵן בְּכָל הַבְּרָכוֹת, אֵין צָרִיךְ לַחֲזֹר לְרֹאשׁ:

א (א) **עַד וְכוּ׳.** דְּצָרִיךְ הוּא לִרְאוֹת אֶת עַצְמוֹ כְּאִלּוּ עוֹמֵד לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ וּמְדַבֵּר בְּאֵימָה: (ב) **שֶׁיְּכַסֶּה לִבּוֹ.** וְהוּא הַדִּין כָּל גּוּפוֹ [בַּ״ח (ס״ג)]:

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

כז [בשו״ע] יִשְׁתֹּק וְכוּ׳. וְהִפְרִי חָדָשׁ חוֹלֵק, דְּהָרַשְׁבָּ״א (כב: ד״ה היה) סוֹבֵר הַרְחָקָה בְּמֵי רַגְלַיִם דְּרַבָּנָן. וּבְשֶׁלְמֵי צִבּוּר (דברים שצריך ליזהר בתפילה ס׳ יז) כָּתַב דְּיֵשׁ הַפּוֹסְקִים חוֹלְקִים עַל הָרַשְׁבָּ״א. וְהָאַחֲרוֹנִים הִסְכִּימוּ לְפְסֹק הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ וְהָרַמְ״א כֵּאן. וְעַיֵּן לְעֵיל סִימָן [ע״ט] (ס״ט) (ס״א) שָׁם הִשְׁלַחְנוּ צִבּוּר שֶׁיִּשְׁתֹּק אִם הִתְּשָׁהֲנָה בְּתוֹךְ אַרְבַּע אַמּוֹת שֶׁל הַצִּבּוּר, וְעַיֵּן שָׁם (באר היטב סק״ג) בְּשֵׁם הַט״ז (סק״ב). וְנִרְאֶה דַּאֲפִלּוּ אֵרַע כֵּן בְּשֶׁבֶת שְׁרֵי לִשְׁפֹּךְ מַיִם עַל הַמֵּי רַגְלַיִם לְבַטְּלָן, וַאֲפִלּוּ בְּבֵיתוֹ נִרְאֶה דְּשָׁרֵי, וְלֹא דְּמֵי לְמָה שֶׁכָּתוּב בְּסִימָן שכ״ג (באה״ט ס״ק יב) דְּאֵין לְהוֹסִיף עַל אִסּוּר לְבַטְּלוֹ בְּשֶׁבֶת מִשּׁוּם דְּהָוֵי כְּמִתַּקֵּן, דְּשָׁם הָאִסּוּר חוֹזֵר לִהְיוֹת הֶהֵר וְנִתְקָן, מַה שֶּׁאֵין כֵּן בָּזֶה שֶׁאֵינוֹ אֶלָּא שֶׁעַל יְדֵי זֶה מִסְתַּלֵּק הַהֶהְמֵא שֶׁל הַמֵּי רַגְלַיִם, וּמִידֵי דְּהָוֵי אִמַּסְלֵק גֶּרֶף שֶׁל רַעֵי דְּשָׁרֵי:

בַּאוּר הַלָּכָה

כד * וְאַף עַל פִּי שֶׁטּוֹב לְהַחְמִיר מִכָּל מָקוֹם הַמִּנְהָג לְהָקֵל. עַיֵּן בְּאֵלִיָּה רַבָּה (ס״ק כט) שֶׁכָּתַב בְּשֵׁם הַלְבוּשׁ דִּלְמַעֲשֶׂה נְכוֹן לְהַחְמִיר, וְכָתַב הָאֵלִיָּה רַבָּה דְּנִרְאֶה דְּדַוְקָא לְפָנָיו אֲבָל לֹא לְאַחֲרָיו. וְלֹא הֶבְנַתִּי שֶׁהֲרֵי הַלְבוּשׁ בְּעַצְמוֹ כָּתַב אַחַר כָּךְ וְיִזָּהֵר בִּלְאַחֲרָיו שֶׁיִּרְתִּיחַ יְכוֹל לִפְסֹעַ שָׁלֹשׁ פְּסִיעוֹת כְּדֵי שֶׁלֹּא יְצַעֵר לְרַבּוֹ, וְהֵינוּ מִלְּבַד הָאַרְבַּע אַמּוֹת כְּמוֹ שֶׁכָּתַב הָאֵלִיָּה זוּטָא (ס״ק יג) וְהָאֵלִיָּה רַבָּה בְּעַצְמוֹ אַחַר כָּךְ (ס״ק לא). וּבָאֱמֶת בִּלְפָנָיו לֹא יָדַעְנָא טַעַם הַמַּחְמִירִים בְּצִבּוּר, אֲבָל בִּלְאַחֲרָיו נָכוֹן לְהַחְמִיר כִּי זֶה הַטַּעַם שֶׁמְּצַעֵר לְרַבּוֹ מוּכָח בִּירוּשַׁלְמִי (ר״ה פרק ב׳ ה״ה) כְּמוֹ שֶׁכָּתַב הַפְּרִי חָדָשׁ וְהַגְּרָ״א. וְעַל כָּל פָּנִים בְּעֵת קְבִיעַת מָקוֹם לְכַתְּחִלָּה בְּוַדַּאי נָכוֹן לְיַזָּהֵר בָּזֶה. **וּמִלְּבוּשׁ מַשְׁמַע שֶׁאֲפִלּוּ בִּלְפָנָיו טוֹב לְהַחְמִיר,** וְאֶפְשָׁר שֶׁהַטַּעַם הוּא מִשּׁוּם דְּהָוֵי בִּזָּיוֹן לְרַבּוֹ כְּשֶׁעוֹמֵד בַּאֲחוֹרָיו נֶגְדּוֹ אֲפִלּוּ בְּעִנְיָן זֶה:

(נמ) מָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק לז): (נמ) הַגְּרָ״א: (ס) טַ״ז (סק״ו): **כד (סא)** לֶחֶם חֲמוּדוֹת (דברי חמודות ס״ד אות יח): (סב) הָפְרִי מְגַדִּים (א״א ס״ק לט): (סג) חַיֵּי אָדָם (ח״א כלל כב ס״ו): (סד) עַיֵּן בֵּית יוֹסֵף (ד״ה ולא יתפלל): (סה) הַגְּרָ״א: **כה (סה)** אֲחֲרוֹנִים: **כו (סו)** פְּשׁוּט בְּכַמָּה דּוּכְתֵי: **כז (סז)** בָּלוּ בְּחַיֵּי אָדָם (שם כלל כה סעיפים ר״ז):

[ב]**לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: א)** וּבשו״ע הרב (סכ״ה) כתב: או ילך לצדדיו 'אם אי אפשר לפניו'.

עון והדר - Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah